

Støttet samtale efter SCA™-metoden

KOMMUNIKATION MED MENNESKER, DER VED MERE, END DE KAN UDTRYKKE

SPROGLIGE VANSKELIGHEDER EFTER HJERNESKADE

I Danmark er der hvert år 15.000 nye tilfælde af hjerneskade som følge af apopleksier (hjerneblødninger eller blodpropper i hjernen), traumer, tumorer med videre.

Mange af disse mennesker får vanskeligheder med at kommunikere på samme måde som før skaden. En hjerneskade kan gøre det svært at finde ordene eller få sagt det, man gerne vil, og talen kan komme til at lyde meget anderledes. Det kan også blive svært at forstå, hvad andre siger, og læse- og skriveevnen kan blive påvirket. Nogle oplever, at ordene er der, men at det er blevet svært at bruge sproget på samme måde som før, og talen kan blive uorganiseret. Disse vanskeligheder kaldes afasi, dysartri eller kognitive kommunikationsvanskeligheder.

De opståede vanskeligheder med at kommunikere kan skabe mange begrænsninger i hverdagen. Disse begrænsninger og barrierer vil vi gerne prøve at mindske.

STØTTET SAMTALE / SCA™

Kommunikative barrierer kan betyde, at det er vanskeligt at svare på for eksempel lægens spørgsmål, eller svært at forstå de informationer om sygdom og behandling, som personalet på afdelingen giver. For at støtte kommunikationen med vores patienter bruger vi på vores hospitaler støttet samtale efter SCA™-metoden.

SCA™ er en kommunikationsmetode, der gør det muligt at føre en samtale med en person, der har problemer med at udtrykke sig eller med at forstå, hvad der bliver sagt. Metoden går ud på, at samtalepartneren (den person, der snakker med personen med sproglige vanskeligheder) bruger nogle enkle teknikker til at støtte personen til bedre at kunne forstå en besked og svare på den. Ved at

anvende denne metode hjælper personalet på afdelingerne patienten under indlæggelse, og som pårørende kan man også anvende metoden. På afdelinger, der bruger støttet samtale, kan du støde på forskelligt kommunikationsmateriale, blandt andet JA/NEJ-kort, mapper med billedmateriale og blokke til at skrive stikord på, som besøgende også meget gerne må bruge.

Her kan du støde på SCA™

SCA™-metoden bruges som samtalestøtte på flere af vores afdelinger i regionen. Vi bruger metoden for at øge mulighederne for kommunikation og sikre patient- og pårørendeinddragelse. Det drejer sig om:

- Apopleksiafsnit 6Ø, Aalborg Universitetshospital
- Rehabiliteringsafsnittet på Aalborg Universitetshospital, Thisted
- Rehabiliteringsenhederne Neuroenhed Nord i Brønderslev og Frederikshavn, Regionshospital Nordjylland.



PRINCIPPER OG TEKNIKKER

SCA™-metoden bygger på 2 principper:

- Anerkend personen som kompetent.
- Synliggør personens kommunikative kompetencer.

Vi ved, at personer med sproglige og kommunikative vanskeligheder stadig er kompetente mennesker med holdninger og meninger, selvom det kan være svært

at give udtryk for disse. Et af principperne i SCA™-metoden er, at vi anerkender personen som kompetent, og at vi tydeligt viser og siger det.

Det andet princip i metoden er, at vi bruger vores sproglige kompetencer til at synliggøre og støtte personens evne til at kommunikere. Det vil sige, at vi hjælper personen med at forstå, hvad der bliver sagt, og til selv at komme til orde. Hertil bruger vi nogle bestemte teknikker, som har 3 funktioner, nemlig at sikre forståelse, at give mulighed for svar og at kontrollere vores forståelse.

- IND gør din beskeden tydelig og forståelig.
- UD giver mulighed for at svare på spørgsmål eller selv komme med kommentarer eller stille spørgsmål.
- TJEK herefter, om du har forstået personen.

For at støtte forståelsen (IND) tilpasser vi talen og bruger korte, enkle sætninger og støtter talen visuelt med gestik, stikord og billedmateriale. Vi sørger for at stille spørgsmål, så personen har mulighed for at svare (UD) ved at tilpasse vores spørgsmål og give valgmuligheder. For at sikre, at vi har forstået beskeden, opsummerer vi (TJEK).

SCA™ – en evidensbaseret metode

SCA står for Supported Conversation for Adults with Aphasia. Metoden er udviklet af Aphasia Institute i Toronto, Canada, som er førende inden for forskning i afasi. Aphasia Institute har udviklet og tilbudt kurser i samtalestøtte i mere end 30 år. Metoden og de tilhørende ressourcer til kommunikationsstøtte er oversat af Center for Hjerneskade under Københavns Universitet.

Der er evidens for at træne samtalepartnere til afasiramte med SCA™, og metoden anbefales som mulig metode til at støtte kommunikationen og sikre inddragelse af patient og pårørende i Sundhedsstyrelsens "Servicetjek af genoptrænings- og rehabiliteringsindsatserne til mennesker med hjerneskade" fra 2017.

Jeg ved, at



mennesker med afasi:

- ✓ stadig er tænkende
- ✓ godt ved hvad de vil
- ✓ er kompetente voksne
- ✓ kan træffe deres egne beslutninger

Aphasia Institute©. Dansk version Center for Hjerneskade©.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål til, hvordan kommunikationen bedst kan støttes i hverdagen, er du velkommen til at kontakte personalet på afdelingen eller den tilknyttede talepædagog.

Har du brug for mere viden om SCA™-metoden eller om de undervisningstilbud for borgere, pårørende eller fagfolk, der findes, kan du kontakte:



Kontakt

Louise Nielsen
SCA™-certificeret talepædagog
Tlf. 97 64 19 87
Mail: alsn-aeh@aalborg.dk